

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrlet 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrlet 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 19. vinotoka 1883.

List 42.

Okrožnica sv. Očeta papeža Leona XIII,

častitl jivim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom vesoljnega katoliškega sveta, ki so v milosti in občestvu z apostolskim prestolom.

Častitljivi bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!

(Konec.)

Zatorej ne opominjamo le prav priserčno vseh kristijanov, da naj, ali očitno, ali doma po družinah, molitev sv. rožnega venca pobožno molijo in je nikdar iz navade ne spravijo, ampak hočemo tudi, da naj bo celi mesec oktober tega leta rožnovenčni nebeški Kraljici posvečen in darován. — Določimo tedaj in zapovemo, da naj se letos praznik sv. rožnega venca obhaja po vesoljnem svetu s posebno svečanostjo; in da naj se od prvega dne prihodnjega meseca oktobra pa do drugega dne septembra povsod in v vseh farnih cerkvah, ter če se bode škofom zdelo koristno in primerno, tudi po drugih cerkvah, ki so Mariji devici v čast posvečene, pobožno móli vsaj pet odstavkov rožnega venca z Lavretanskimi litanijami: želimo pa, da naj se ob istem času, ko se ljudstvo k molitvi zbere ali daruje na altarji maša, ali pa naj se izpostavi v moljenje najsveteji Zakrament, ter potem pobožni množici molilcev s presv. hostijo blagoslov podeli. — Zelo odobrujemo, če hodijo bratovščine sv. rožnega venca po stari navadi v slovesnem sprevodu po ulicah mest, da pokažejo očitno svojo vero. Kjer pa to vsled neprijaznih časov znabiti ni mogoče, naj se pa nadomesti, kolikor je od te plati očitna pobožnost zadržana, s pogostnim obiskovanjem vežá božjih; in tem bolj naj se lesketá gorečnost za marljivo izpolnovanje kerščanskih čednosti.

V prid tistim pa, ki bodo delali, kar smo zgoraj ukazali, odpró naj se nebeški zakladi cerkve, v katerih naj oni najdejo spodbudek in plačilo svoje pobožnosti. Mi podelimo tedaj vsem, ki se v omenjenem času udeležijo očitne molitve rožnega venca z litanijami, in v Naš namen molijo, pri Bogu za vsakikrat odpustek sedmih let in sedmih kvadragén. To dobroto hočemo, da naj uživajo tudi tisti, ki so po veljavnem uzroku zadržani udeležiti se zgoraj rečenih očitnih molitev,

vendar pod tem pogojem, da doma to pobožnost opravijo in k Bogu v Naš namen molijo. — Tiste pa, ki v omenjenem obroku vsaj desetkrat, ali očitno v cerkvi, ali iz pravičnih uzrokov domá, te molitve opravijo in po očiščenji vesti sv. obhajilo prejmo, oprostimo po načinu papeževega odpustka vsega zadolženja in za grehe postavljenih kazen. — Tak popolen odpustek od nasledkov greha podelimo tudi vsem, ki na praznik Mater božjega rožnega venca, ali na katerikoli dan osmine, po dobro opravljeni spovedi in prejetem sv. obhajilu, molijo v kaki hiši božji v Namen za potrebe cerkve k Bogu in Porodnici božji.

Tako tedaj, častitljivi bratje; kolikor Vam je mar čast Marijna in blagor človeške družbe, toliko si prizadevajte poviševati narodov pobožnost do vélike Device in budití njih zaupanje. Zdi se nam, da je ta dar iz nebes prišel, da v sedanjih, za cerkev zelo nemirnih časih, pri večjem delu kristijanov velja staro češčenje visoke Gospe in cvetè stara pobožnost. Sedaj naj se pa kristijanska ljudstva, vzbujena po Naših opominih in užgana po Vaših besedah, z vsak dan večjo gorečnostjo zatekajo v varstvo Marijno; in vedno bolj in bolj naj ljubijo molitev Marijnega rožnega venca, katero so imeli naši predniki ne samo za gotovo sredstvo proti hudemu, temuč tudi za blag znak prave kerščanske pobožnosti. Skupne in ponižne prošnje bo nebeška Zavetnica človeškega rodú rada sprejela, in lahko dosegla, da bodo dobri v čednosti rastli, da se zapeljani stregnijo in podadó na pot izveličanja, da se Bog, kaznovalec pregreh, k dobrotljivosti in usmiljenju nagne, in da dodelí cerkvi in državi po odvernjenih nevarnostih zaželjeni pokoj.

Poživljeni v tem upanji, iz dna Svoje duše prosimo Boga, po Tisti, katero je oblagodaryl s polno mero vsega dobrega, da naj Vam, častitljivi bratje, podari največjih dobrot: v njih znamenje in zástavo podelimo Vam samim in Vašim duhovnom, in vsem ljudstvom, ki so Vam v skerb izročena, v ljubezni apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru dne 1. sept. 1. 1883, Našega papežtva v šestem letu.

Leon XIII, papež.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Stari Loki. (Pridiga.) (Dalje.)

Od tistega časa so zvonovi prihajali zmeraj bolj v navado in vliвали so se tudi vedno večji in težji zvonove, na pr.: Veliki zvon sv. Štefana na Dunaju, ki je bil vlit l. 1711 iz vpljenjenih turških kanonov, tehtal 368 centov; v Milanu v stolni cerkvi 300 centov; veliki zvon v Moskvi na Ruskem 440 centov, še drugi sem ter tje so tudi še težji. Na Kranjskem ima veliki zvon stolne cerkve 64 centov, veliki zvon pri sv. Petru v Ljubljani 59 centov, na Šmarni gori 52 $\frac{1}{2}$ centov, v Kamniku. Mengešu, v Postojni po 50 cent; Starološki blizu 46 cent. Šentrupeški 44 cent.; Dobrovski in Šentviški na Dolenjskem po 43 centov; v Loki, v Kranju, v Šmartnem, pri Kr., v Vodicaх so častitljivi veliki zvonovi po 42 centov; v Metliki čez 40 cent.; v Cerkljah 38 cent.; na Sveti gori in v Čerengrobu po 36 centov itd. Namen zvonov je silno različen: zdaj kliče zvon zjutraj na vse zgodaj, opoldne in zvečer budeč k molitvi angelovega češnja; zdaj vabi k sv. maši, zdaj k prazniku (delapust); zdaj naznanjajo zvonovi, da pride kaka imenitna oseba: cesar, škof; zdaj milo vabi (klenka) mali zvon k molitvi za umirajočega; zdaj se jih oglasi več, ali celo vsi zvonovi, ki spremljajo merliča k večnemu pojoju itd.

Posebno zvonilo je „zvon sile“ (plat-zvoná), ki naznanja, da prihaja sovražnik v deželo, da je vstal ogenj, ki žuga vso vas, vse mesto pokončati, ali da so razbojniki v kakem kraju itd. Taki zvon v sili vas ta mesec vsak dan kliče k molitvi sv. roženkranc, kakor so sv. oče papež Leon XIII. zapovedali. Sedanja sila ni majhna, ker godí se hudo, kar se v taki meri kakor zdaj, skor še ni godilo, da se namreč celo po katoliških deželah od katoliških ljudi tare in preganja katoliška Cerkev, kakor po Laškem, Francoskem. Pruskem; da se nahajajo zaverženi ljudje, ki svojo lastno katoliško mater Cerkev sovražijo, psujejo, preganjajo in zatirajo. Kaj tacega še jud in turk zoper svojo lastno vero ne počenja. Odpadnikov v djanji pa, da vere ne spolnujejo, je po vseh deželah veliko, posebno še v višjih stanovih. In kolike pregrehe, poboji, morije, krivice, tatvine, nesramne dela se slišijo s premnogih strani! Posebej tudi še žuga žganje ves naš narod okužiti. Vedno imajo sodnije opraviti z naj ostudnejšimi hudodelniki; možje, večkrat celo ženske, mladenči ko bi jih bilo doma naj bolj potreba, morajo dostikrat v ječo iti. K vsemu temu je pa poglavar sv. Cerkve še vedno jetnik, da ne more brez nevarnosti med svoje vernike.

Sv. Oče so torej v takih in tolikih tiskah udarili na zvon Marije Dev. in začeli zvoniti. To se pravi, zapovedali so, da celi mesec oktober naj se posebej daruje Mariji Dev. rožnega venca in da naj se ta mesec posebno slovesno obhaja po vesoljnem svetu ter naj se prav posebno goreče moli sv. rožni venec. Sv. Oče pravijo namreč: Da to pomoč dosežemo, se nam ne zdi noben pomoček bolj gotov in dober, kakor pobožno češenje velike Matere Božje, Marije Device, ki je srednjica miru pri Bogu in delivka nebeških milosti. Oni hočejo namreč, da naj se sv. roženkranc s posebno gorečnostjo ta mesec opravlja po vesoljnem svetu, kakor že veste. Koliko zaupanje imajo sv. Oče do Marijine priprošnje, kažejo ravno v tem pisanju, ker pravijo: „In res vživa Devica brez madeža spočeta . . . toliko milost in oblast pri svojem Sinu, da ne angelji in ne ljudje niso nikdar zadobili večje in je zadobiti ne morejo.“ Kako lepo se to zлага s tem, da vaš drugi zvon, ki je ravno pred mescem oktobrom dospel v zvonik z drugimi tremi, je brezmadežni Mariji Dev. posvečen, kakor pravi pesem: „Materi brez madeža — drugi zvon

naj hvalo dá . . .“ in napis na tem zvonu: „Marija, naša Mati, usmili se nas!“ Tudi drugi vaši zvonovi imajo prelepe nauke za sedanji čas. Veliki zvon povzdiga vaše serca k patronu sv. Jurju za pomoč, kakor pesem pravi: Sv. Jur' si naš patron, — hvalo poj ti veliki zvon; bodi zvest naš pomočnik, veliki sv. Jur' svetnik! Na tem zvonu je tudi sv. Peter, prvi papež, kakor da bi vam klical: Poslušajte mojega 263. naslednika, ki vas kliče častit Božjo Mater, brezmadežno Marijo Dev.! Na ravno tem zvonu sta še naša patrona ss. Ciril in Metod, ki nas vabita skrbeti za čistost sv. vere, katero sta prinesla v slovanske dežele, in ki so že ranjki škof Slomšek v bratovšini teh ss. patronov učili moliti: „Ss. Ciril in Metod, sveta brata, za nas Boga prosita!“ Tretji zvon: ss. Štefana in Florijana ima pomenljiva napisa: Sv. Štefan pomagaj nam, da ohranimo živo sv. vero“ (tedaj ne mertve kakoršne je toliko dan današnji), in pa: Sv. Florijan, vari nas strasti vsakega ognja (tudi dušnega pogoriša); ali kakor pesem pravi:

Sveti Štefan, vsaki čas
V živi veri vnemaj nas!
Zvesti varh, o sv. Flor'jan,
Hiše naše oguja bran'!

Četrti zvon, darovan presv. Sercema Jezusa in Marije, je kakor pečat, ki vse v sebi obsega, in vso faro v varstvo naj svetejšima Sercema zročuje. Zvonovi vaši tedaj vas učijo Bogu, Mariji in svetnikom se zročevati in zoper stiske Božje, nebeške pomoči iskati. Tako je prosil tudi sv. Dominik o svojem času. Živel je v 13. stoletju, ko je bilo vse sprideno, nečimernosti in mesenemu poželenju vdano, luč sv. vere pa otemnjena in zdelo se je, da zdaj bodo otroci temote premagali. Sv. Dominik kakor glasen zvon začne zvoniti in klicati ljudi k pokori, pa le malo je opravil; že več lét je molil, se jokal, pokoril, delal z besedo in zgledom; toda duh krive vere in spačenosti se je bil že pregloboko zagrizel; človeški trud ni bil zadosten, da bi kaj izdatnega opravil zoper te stiske. V ti naj večji sili je prišla pomoč iz nebes: Marija je pomagala.

Sv. Dominik je od svojih otročjih let Marijo pri-serčno častil in veliko zaupanje imel do njene pomoči. Tudi zdaj se je obrnil k ti usmiljeni in mogočni Materi z gorečo molitvijo. In glejte, ko je bil v molitev zatopljen, se mu prikaže Marija, ga tolaži, oserčuje, da naj viharju zmot in pregréh nasproti stavi skrivnosti prave sv. vere; potem ga nauči moliti „roženkranc“, kar se po našem reče „rožni venec“ ali „cvetni venec“, ker so skrivnosti iz Jezusovega življenja, terpljenja in povelčanja kakor naj lepše dišeče cvetlice, kakor rože v šopek, v venec spletene. Sv. Dominik je spolnoval dano povelje z veseljem, vstanovil je roženkransko pobožnost, povsod oznanoval skrivnosti sv. vere, in čudovito velik je bil sad tega prizadevanja. V trumah so se ljudje zbirali okrog njega k molitvi roženkranski in poslušat razlago skrivnosti, ki so vpletene v to molitev. Poljubovali so molek, s solzami ga močili, kmali so bile cerkve pretesne za tolike množice, in v kratkem je svetnik s pomočjo sv. rožnega venca ustavil spačenost, na tisuče krivovércev se je spreobračalo in vera je jela poganjati tudi lepo cvetje svetih čednost.

In da se je še več ljudi spreobrnilo, mu je Bog podelil dar čudodelnosti. V mestu Kastres-u na pr. je sv. Dominik molil navadno opoldan v cerkvi sv. Vincencija. Predstojnik samostanski ga je o neki priliki vidil tam, altarlju nasproti, ko je bil zamaknjen v molitev in za čevljev visoko od tal povzdignjen. Ta pogled ga je tako silno pretresel, da je tisto uro vse zapustil in sv. Dominika nasledoval. (Bil je namreč sv. Dominik

poseben red vstanovil in je učence zbiral.) — Nekedaj je hotel Dominik v nočnem času iti v neko cerkev, da bi tam po svoji navadi molil. Bile so pa vrata zaperte. Začne ga vžigati sveto hrepenenje po Jezusu v najsv. zakramentu, in glej! neprevidoma se znajde v cerkvi pred oltarjem, kjer ga je zjutraj k svojemu stermentu našel sakristan.

(Konec prih.)

Iz Ternovega na Notranjskem. (*Sprejem in vpeljava novega dekana.*) Hvala Bogu, dobili smo zopet župnika in dekana, ki smo celih osem mescev bili brez njega. 2. oktobra je predrag dan Ternovcem, ker ta dan dopoldne prišli so k nam novi dekan, prečastiti gosp. Janez Urbanček. — Rad bi nekoliko popisal prelepe in častitljive slovesnosti, ktere so se o tej priliki obhajale v naši fari, pa nisem zmožen povedati vse tako živo, da bi častiti bralec imel pred seboj pravo sliko vseh veselih dogodkov, ki so se pretečene dni godili v Ternovem.

Več dni poprej delale so se že priprave za vredni sprejem; pa kmalo bi bilo vse zastoj, ker preč. gosp. niso nam hoteli naznaniti dneva svojega prihoda; pisali so le, da ne vedó povedati dneva, kedaj pridejo na novo faro. „Prosim Vas, so rekli, nikar nič ne pripravljajte za moj sprejem; ne potrebujem časti, veliko pa molitve.“ Mi pa jim nismo dali popred mirú, da so nam 1. okt. pisali: Ker le ne odjenjate, naj bo — 2. okt. dopoldne ob 10 pridem z vlakom. Ta vesela novica raznesla se je hitro po vsi fari. Vse je bilo veselo, kamor si stopil, povsod si slišal glas: „Jutri pridejo gosp. dekan.“ Vsak je hotel prvi povedati to veliko veselje svojemu sosedu, skušali so se in tekali od hiše do hiše, brala se je vsakemu na obrazu velika radost in serčno ginjenje. Kaj so pa otroci vse počeli, ko so v šoli to veselo novico zvedeli, to se ne dá povedati. Nekteri so veselja poskakovali, kateri so imeli lepo obleko že pripravljeno, drugim utrinjale so se solze, ker niso imeli potrebnega obuvala, ne praznične obleke, da bi mogli iti novemu dekanu naproti. To ti je bil prizor, ginljiv do solz. Vse je bilo silno vneto za novega gosp. očeta; da je to čista resnica, pričal je prelepi sprejem in slovesno vpeljevanje uno nedeljo. — Pripeljali so se dopoldne ob 10 z vlakom in sprejeti so bili od sošolca svojega, gosp. Val. Šarabon-a, in od ternovskega in bistriškega župana. Navdušeni čakali smo jih na ternovskem kolodvoru, možnarji so gromovito pokali, zvonovi slovesno oznanovali, da se bliža dolgo zaželeni in težko pričakovani duhovni pastir, sv. Petra fare vodnik. Domači duhovni, vradniki, občinski zastop, in nešteta množica ljudstva čakala je na kolodvoru. Sprejem bil je prav priserčen in ginljiv. Med potjo ozirali so se na desno in na levo in vsak drugi človek bil jim je znanec, zakaj pred 13 leti bili so tukaj duhovni pomočnik. Blizu ternovske vasi čakala jih je šolska mladina ternovske trirazredne in zemonske šole. Naj popred je tukaj pozdravil gosp. dekana gosp. nadučitelj in jim vošil „Dobro došli.“ Jako ginljiv pa je bil pozdrav belo oblečene učenke, ki je z nežnim in lepo donečim glasom pozdravila gosp. s primerno pesmico in jim je podala krasen šopek. Gosp. dekan bili so vidno ginjeni, in ne vém, če je bilo ktero oko suho. V lepem sprevedu med pokanjem možnarjev in lepo vbranim zvonjenjem pomikali smo se počasi proti Ternovemu. Ljudstva je bilo vedno več. Prišli so celo od sosednjih duhovnij, ker se je bil daleč raznesel glas o lepih pripravah v Ternovem. Kmalo pri vhodu v vas pred kaplanijo bil je postavljen lep slavalok, na katerem so vihrale male zastavice. Slavalok je imel napis:

Naša serca Vas želijo!

V sredi ternovske vasi bil je napravljen drugi še lepši slavalok, pribit na dveh mogočnih mlajih. Na slavaloku se je bralo:

Srečna je ura, zlati dan,
Prišel je naš spoštovani dekan!

Podali so se potem v cerkev. Pred velikimi vrati je bil tretji slavalok, in ta najkrasneji, z napisom:

Božji nam nesite mir,
Naš priljubljeni pastir!

V cerkvi dali so nato blagoslov s sv. Rešnjim Telesom in na zadnje jih je vsa množica ljudstva spremila k duhovski hiši, kjer so se od njih prijazno poslovili in nekoliko oddahnili.

V saboto pričele so se z novega pripravljanja za slovesno vpeljanje, posebno da bi bila cerkev lepo okinčana. In zopet tukaj se je lepo pokazala vnetost Ternovčanov in Bistričanov za lepo farno cerkev. Kar skušale so se ternovske, bistriške in kaseške dekleta, ktere bodo več in lepše šopke in vence spletile. Čast in hvala jim. Po vertih ne vidiš nobene cvetlice več, tudi naj bolj navadnih ne, vse je šlo, da je bila le farna cerkev krasno olepšana. Marsikdo je rekel, da tako lepe še ni vidil farne cerkve. Storili smo, karkoli smo mogli, da bi se slovesnost lepše izvršila.

Roženkransko nedeljo bilo je vreme najkrasneje, zato je pa tudi privrelo ljudi domačih in ptujih gotovo nad šest tisoč. Duhovni domače dekanije prišli so razvun treh vsi. Vidili smo tudi gospoda župnika iz Slavine in enega kapucina iz Reke. Ob desetih začel se je veličastni sprevod pomikati iz duhovske hiše proti cerkvi. Krasen, pa tudi ginljiv prizor. Od obeh strani so pristiskali ljudje, stari in mladi in slišalo se je: „Čast Bogu, dobili smo vendar enkrat gosp. dekana; Bog nam jih ohrani mnogo lét.“ Po hribčku, na katerem stoji farna cerkev, je vse mergolelo. Viditi vse to, nas je notranja ginjenost prevzela in vsi smo obmolknili. Marsikdo bi bil rad solze skril, pa se ni dalo. Pričakovali smo, da bo lepa slovesnost; pa kaj takega se vender nismo nadjali. Med slovesnim zvonjenjem in streljanjem dospeli smo v okusno olepšano cerkev, kjer so gosp. dekan najpopred zapeli „Veni sancte Spiritus;“ potem stopili so sami na leco in so v kratkem, jedernatem in dobro premišljenem govoru s čversto in razumljivo besedo slikali dolžnosti župnikove do faranov in v drugem delu pa dolžnosti faranov do svojega pastirja in dušnega vodnika. Govor bil je vsestransko izvrsten. Po pridigi pričela se je sv. maša z veliko azistenco, in slednjič „Tedeum.“ Vernivši se v duhovsko hišo so prijazno sprejemali serčna vošila od duhovnov, ključarjev, občinskih odbornikov in drugih vdanih jim ovčic.

Pri obedu verstile so se navadne važne napitnice. Napivalo se je sv. Očetu Leonu XIII in presvitl. cesarju Francu Jožefu itd.

Prelepa slovesnost bila je končana s popoldansko službo Božjo.

Konečno pa iz dna serca zakličem: Bog nam ohrani našega novega čverstega gosp. dekana mnogaja leta v zadovoljnosti, zdravji in vsestranski sreči. Bog daj, da bi se enkrat spolnilo, kar jim voši gosp. Bilc v imenu vsih faranov v pesmici namreč:

Ovčic nobene ne zgubite,
Ko prišel bo vstajenja dan;
Seboj nas takrat pripeljite
V kraj radosti — na desno stran.

J. St.

*

Vmestenje novoizvoljenega župnika gosp. Alojzija Rožiča v Krašnji. — Še tisti dan 1. okt., ko je novoizvoljen gosp. župnik in dekan Ternovski gosp. Janez Urbanček zapustil Krašnjiško faro, prišel je proti večeru novi župnik čast. gosp. Alojzij Rožič v Krašju. Farmani krašenski delali so celi teden velike priprave, da bi bilo bolj slovesno vmestovanje novega g. duhovnega pastirja. Postavili so veliko mlajev, s hiš vihrale so cesarske in slovenske zastave, in v sredi vasi bil je slavolok z napisom: „Serčno Vas pozdravlja Krašinska fara.“ Na roženkransko nedeljo vrelo je veliko ljudstva proti Krašnji, da se vdeležé znamenite slovesnosti. Prišli so tudi tje gg. župniki iz Blagovice, Čemšenika, Berda, in gosp. kaplan Val. iz Moravč; želelo jih je priti več, pa so bili zadržani zaradi obilnega spovedovanja o priliki popolnoma odpustkov, in zaradi božje službe, katero gg. župniki po mnogih farah imajo ob 10. Med slovesnim priterkavanjem zvonov in pokanjem možnarjev bil je slovesni sprevod v faro cerkev, kjer je gosp. celebrant naj prvo intoniral „Veni sancte Spiritus,“ potem stopi na leco župnik Čemšeniški gosp. Fr. Rome, ter je v globoko premišljenem govoru z ozirom na rožni venec Device Marije razlagal vero, upanje in ljubezen, pa posamezne stanove skerbi in varstvo novega gosp. župnika priporočal, in farmanom Krašinskim naročal, da naj ljubezen in spoštovanje, katero so skazovali poprešnjemu gosp. župniku, od zdaj zanaprej skazujejo novemu gosp. očetu.

Po pridigi bila je velika maša, pri kateri je ondotni gosp. organist v cerkvenem duhu vodil petje. Duhovno opravilo minulo je o 1/2 1. Ljudstvo se je hitro razšlo. Duhovni so se zbrali k skupnemu obedu v farovžu, kjer so se verstile primérne napitnice. Pa kmalo so se morali ločiti, ker so nekteri župniki imeli še doma popoldne duhovsko opravilo.

Mili Bog naj dá doživeti gosp. župniku Alojziju veliko duhovnega veselja med novimi ovčami.

V Gorici, 6. oktobra. (Prihod novega knezo-nadžkova.) O napovedanem času 11 3/4 predpoldne prisopihal je vlak iz Tersta in pripeljal našega premil. nadpastirja. Mnogo gospodov peljalo se mu je do Tersta naproti, med njimi prvostolni prošt mons. Valussi, kanonik mons. Bensa, vodja centralnega semeniša preč. gosp. dr. J. Gabrielič in drugi. Na železniški postaji je bilo precej živo. Voz za vozom je prihajal in pripeljal razno gospodo, ki se je hotela novemu nadškofu pokloniti precej pri prihodu. Med drugimi naj imenujem deželni odbor z glavarjem grofom Coronini-em na čelu, mestno starešinstvo z županom dr. Mavrovič-em, visokorodne gospé, katerim je bila voditeljica baronovka Rechbach-ova, mnogo drugih gospodov svetnega stanú in tudi precej duhovščine iz mesta, in nekaj iz dežele. Vrata v salon prvega reda bile so okinčane s preprogami bele in modre barve, ravno take barve stalo je pred postajo na vsaki strani ceste dvojne bandero na visokih drogih.

Ko je došli vlak obstal in premil. gosp. knezo-nadžkof stopil iz njega, pozdravil ga je naj prej dež. glavar grof Coronini, potem je stopal nadpastir počasi proti salonu, kjer so mu krepki „Živijo“ in „Dobrodošli-klici“ zadoneli. V salon stopivšega pozdravil je mestni župan v italijanskem jeziku. Po tem pozdravu bil je še kratek nagovor od strani visokorodnih gospej.

Cela versta kočij spremljala je novega nadškofa po Franc-Jozefovi cesti do mesta in skoz mesto do prvostolne cerkve, ktera je bila čedno okinčana. Pri cerkvenih vratih čakali so kanoniki, vikarji in mestna duhovščina z bogoslovci vred priboda nadškofovega in so došlega spremili do kapele Najsvetejšega. Tam je opravil nadškof molitev in počestjenje. Iz cerkve šla

je pot v nadškofovo palačo. Na Travniku (velikem tergu) čakala je mestna godba in šla pred vozovi igraje „stopaj“ (marš).

Hiše ob ulicah, po katerih je šla versta kočij, bile so ozališane z banderi in preprogami.

V Gorici so bile te dni velike slovesnosti o pri-liki vmeščevanja prečast. gosp. novega nadškofa A. I. Zorna. V soboto ob 8 je nadškof v častnem spremstvu teržaškega škofa, kanonikov itd. podal se v nadstolnico; ondi je milgsp. škof Iv. Glavina maševal in potem nadškofu izročil „palium,“ ki je znamenje nove nadškofovske časti. Potem je knez nadškof v prvo svojim vernikom dal slovesni blagoslov. V slovesni dan je imel sam knez-nadžkof o 8 1/2 tiho mašo v semeniški kapeli; pričujoč je bil preč. kapitel „in cappa magna,“ mestni odbor, sem. profesorji, redovno in svetno duhovstvo. Po sv. maši se je nadškof oblekel v pontifikalno obleko in pričela se je dolga procesija v nadstolno cerkev, kjer je bila velika slovesnost. Za križem so šle 9tere razne družbe in mladenške šole, potem meščani, redovno duhovstvo, semeniša, svetno duhovstvo, sem. profesorji, preč. kapitelj, metropolit z azistenco, srenjski odbor, mnogotere ženske družbe in šole, gluhomutovci itd. Pri velikih vratih so metropolita sprejele slavne vradnije politiške, deželske in vojaške. C. kr. vojna in veterani so nadškofa pozdravile na hilarijanskem tergu.

V Sarajevu je v začetku kim. šest frančiškanskih novincev prejelo tonzuro in manjši blagoslove. Malo pozneje pa so bili 4 posvečeni mašniki.

Župnik mesta Sarajevskega preč. gosp. Iv. Göszl, nadškofov tajnik je bil na veliki Šmarinj slovesno vmeščen. Novi gosp. župnik je priljubljen pri svojem nadpastirju pri kapitelnu, in pri čč. oo. frančiškanih. Slovesno predstavil občinstvu je novega župnika preč. o. Dominik Tolić, dekan v Banberdu. Kmalu potem je bil novi župnik imenovan predsednik nadškofovega verhbosanskega sedeža.

Zastran opravil letošnjega mesca vinotoka, Mariji Dev. posvečenega, je nadškof Stadler razglasil prelép pastirski list, v katerem veléva, kako naj se po papeževem namenu ta mesec posvečuje. Med drugim pravi okrožnica: „Prošeni so vsi župniki, naj svoje vernike opomnijo, da o pravem času opravijo spoved in sv. Obhajilo, ter zadobé odpustek, ki so ga sv. Oče podelili vsem, kateri doveršijo, kar so oni zapovedali.“ Nadpastirsko pismo slednjič obsega precej obširno pojasnjenje, kako se moli sv. rožni véneč.

Dubica bos., 13. oktobra. Poterdil sem bil po dopisnici, da sem prejel 30. sept. 73 gld. za maše in misijon; ako ni došlo ono poterilo (Je došlo Vr.), naj velja današnje. Zdaj pa še kaj o misijonu.

Nedeljo pred vel. Šmarnom blagoslovil in postavil nam je sv. križev pot v našo kapelo čast. o. Dioniz, gvardijan frančiškanskega samostana v Kostanjici avstrijski. K temu svetemu opravilu prišlo je mnogo katolikov iz Dubice avstrijske, ker tam v stari fari pa vender nimajo sv. križevega pota, ter so bili tudi radovedni, kako se blagoslavlja in stavi. Med sveto mašo so ravno ti romarji lepo peli, da jih je znamenito število razkolnikov poslušalo v koruzi tik naše kapele. Že v Bulgariji sem slišal govoriti staroverce, da jim petje v naši latinski cerkvi bolje dopada, kakor pa v njihovih gerških, in tudi tukaj v Dubici jim je bilo močno všeč.

Zdaj sem za potrebo vse doveršil tukaj v svoji kapeli, ali že sem se okomatal na drugo delo, ako Bog dá srečo. Tukaj v Bosni je precejšnje mesto,* ob železnici, z veliko trgovino z lesom, kjer za turške vlade

*) Ime še zdaj prikrivam iz svojih razlogov, kasneje čem ga že objaviti.

razun treh osób ni bilo nič katolikov; zdaj pa so se zavolj trgovine in stavljenja novih hiš naselili posebno rokodelci, okoli 180 katoliških duš, kateri pa imajo do svoje farne cerkve 3 ure daleč po bosanskem potu, to je, ali po debelem blatu, ali prahu. Razvajeni naselniki niso vajeni s tolikim trdom cerkveno zapoved spolnovati, toraj tudi opuščajo službo božjo in sploh pešajo v dobrem. Zravno teh rokodelcev je še tukaj vedno precej vojaštva, se vé, da katoliškega, kakor so sploh avstrijski vojaki. Razkolniki pa so posebno zagrizeni nasprotniki vsemu, kar je katoliško, da se n. pr. strašno jezé, kar so katoliki za svoje otroke si dobili na svoje stroške katoliško učiteljico, (menda prav iz Kranjske je doma); posebno jim je greben zrastel, ko je ravno nje visoka oseba vlade (Adlatus) posebno priporočila kotarskemu predstojniku. Ker katoliki še nimajo svojega pokopališča, dovoljujejo razkolniki na svoje pokopališče samo tiste katolike donašati, kateri jim plačajo (za otroka 3 gld.), pa ne smé jih spremiti tje katoliški duhoven, ampak razkolniški, ali pa nobeden ne.

Te in enake okoliščine začele so dramiti katolike ter spoznavajo, da neznano potrebujejo katoliškega duhovna. Ali ker se nikdo ne meni za nje, ter so čuli o meni v Dubici, pisal mi je eden (in ta je Slovenec iz Štajerskega) ter me prosil, naj jim pomagam, kakor morem in znam, ker so v velikih potrebah in še bode došlo katolikov, ker jih vleče zaslužek; toraj je silno potrebno, da se napravi vsaj za silo kapela in pride kak duhoven k njim; sicer morajo podivljati.

Ali se morem in smem ustavljati tej toliko pravični prošnji? Gotovo mi bode vsak priterdil da nikakor ne! Tudi jaz sem tako mislil ter obljubil, da hočem z Božjo pomočjo in pomočjo že skušenih dobrotnikov Slovencev tudi v tem mestu postaviti katoliško kapelo ter dobiti kakega pastirja zapuščenim ovčicam. Veršilo pa se bo to delo težavno; samo za zemljišče bo treba . . . (Številka je odergnjena. Vr.) gld., ako hočemo cerkev imeti v mestu, kar se mora zgoditi zavolj ljudi, ki stanujejo po mestu. Zopet bode treba mnogo denarja za zidanje; pa s početka se bo delalo samo za silo in za prvo potrebo, ter bom zadovoljen, da imamo zemljišče, kjer se bode moglo kasneje kaj boljšega pozidati. Prosim toraj, pomagajte mi katoliško cerkev na novo postaviti, kjer je prav kakor v Dubici ni bilo že več stoletij. In ker se mora tukaj v Bosni ves denar nenkrat izplačati, toraj prosim naj vsak, kateri količkaj zamore, kmalo svoj dar odpravi na pošto v Dubico bosansko, pa v pismu, ne po poštni nakaznici, ker se te ne izplačujejo pri nas, ampak nazaj pošiljajo, odkodar so došle. Prosim darov velikih in malih, pa tudi sv. maš, ker mi je veleč. otac gvardijan frančiškanski iz Kostajnice obljubil, da bode našel duhovnov, kateri bodo prav radi sprejemali in opravljali maše, pa od vsake nekaj podarili za postavljenje te cerkvice.

O tej priložnosti razglasujem tudi prošnjo župnika Volarskoga, naj bi mu dobrotniki podarili za novo cerkvico presv. Serca Jezusovega monštranco, svečnikov, velum, pa še kake druge cerkvene oprave, posebno želí tudi kak sv. križev pot. Ako kdo blagovoli kaj podariti, naj izvoli poslati velečastnemu otcu Stepanu Marišiću, župniku v Volar. Pošta Priedor v Bosni. Zdaj pa z Bogom!

Knez-nadškof Gollmayr, zadnjič omenjeno knjižico Rajčevićovo, kakor „Soča“ piše, je poslovenil iz laškega jezika verli naš rojak gosp. prof. A. Marušić. Dobiva se v nadškof. pisarni in na Travniku pri Paliču po 20 kr. Vprašati bi utegnil kdo, kako da je zadarski kapiteljski dekan pisal o našem rojaku nadškofu Golmajerju? — Monsgr. Rajčević se je bil z Golmajerjem soznanil na Dunaju, ko je bil G. še ministerstveni svet-

nik, R. pa kandidat gimnazijske profesure. Postavši nadškof ga je vzel seboj v Gorico in dobro pomnimo, da je že v Ljubljano gosp. Rajčević prišel z G. kot nadškofov kaplan. Pozneje bil je prof. pastirstva v Gorici, potlej pa v Zadru, kjer je zdaj kapiteljski dekan. Pisavec v „Soči“ pravi, da bi se k temu, kar je Monsgr. Rajčević spisal o Golmajerju, dalo še kaj pridati, n. pr., „da ranjki ni hotel nikdar star biti.“ Kadar so mu n. pr. svetovali, da naj se po zimi gorkeje obleče, ali da naj ne mašuje po zimi v merzli kapeli, ampak v sobi, in več tacega, je odgovoril: „Kaj pa, kedar bom star?“ — Opomnjeno bodi, da ranjki nadškof Golmajer je bil še kot bogoslovki profesor v Ljubljani postavil nekako podlago k slovenskemu sv. pismu, ker bil je takrat poslovenil novo zavezo, ktera se je porabila o izdaji tega dela.

Priporočila vreden list.

Marljivi pisatelj Engelbert Fischer izdaja že tretje leto jako podučljiv časnik z naslovom: „Für Auge und Herz.“ Lepe in mikavne zgodbe krajšega in daljšega obsega se verstijo z raznimi podučljivimi sestavki „o milem vladanji božje previdnosti,“ „o delih kerščanske ljubezni,“ „o posvečevanji nedelj,“ „o koristnih in škodljivih knjigah“ itd.; vsakemu listu je pridjan še poseben oddelek „Freundliche Stimmen an Kinderherzen,“ ki se lahko od družega berila loči in daja še neodraslim v roko. List izhaja po dvakrat na mesec in stane samo 76 kr. — V prihodnje pa bo vrednik še vsak list za pol pole pomnožil, tako sicer, da bo vsaka številka imela najmanj 24 strani, ves letnik 576 strani. Pridjan bo namreč še nov oddelek z naslovom: „Zu Jesu Füssen.“ Ta oddelek ima biti a) prijatelj, učenik, svetovalec in tolažnik bolnikom in terpinom vsake verste, pridjan vselej prvi številki v mesecu ter se lahko iz lista jemlje ter razdeli bolnikom in drugim terpečim. b) nekakšen „misijonar med ljudstvom“ ter z lahkoumnimi razpravami o verskih in nravnih naukih zavračevaje navadne ugovore itd. ljudstvo podučevati in boljšati. Vidi se, da se izdajatelj resno trudi mnogim družinskim razmeram vstrezati in koristiti ter zaslužiti, da ga dobri katoličanje podpirajo v tako blagem početju. List prihaja 24krat na leto in bo stal zarad nove pomnožitve 1 gld. Naročuje se pri izdatelju (Engelbert Fischer-ju Pfarrer in Neustift am Walde b. Wien), ali pa po c. k. poštah; po bukvarnah stane nekoliko več.

Pregreha in šiba za njo!

V Rimu v ulici „Via dell Tritone,“ dell' „Angelo Custode,“ je bila pod papeževim vladarstvom „Stamperia Camerale,“ palača, v kateri je bila državna tiskarna; v drugih prostorih so se prodajale bukve in druge umetne dela.

Piemonški vladi se ni nič bolj mudilo, kakor to palačo in še druge za svojo potrebo pripraviti in prezidati.

Bilo je spomladi leta 1871, ko se je začelo v noči na odru okoli omenjene palače nepretergoma delati. Delavci so lezli skozi okna družega nadstropja ven in notri in so delali pri svitu bakelj; ker hoteli so odstraniti veliko kamenito podobo Matere Božje, katera je bila na slemenu.

Ker so se bali, da se ljudstvo utegne v hrupu temu bogoskranstvu upreti, zatorej so po noči to počelnjali, ob jutranji zariji moralo je delo gotovo biti. In bilo je res gotovo. Toda dogodba ni še s tem pri koncu. Kakor da bi se Bog hotel maščevati za skrunstvo, storjeno njegovi sv. Materi, zgrudil se je zjutraj oder; deset delavcev se je ponesrečilo, dva sta bila koj

na mestu mertva, druge, ki so bili hudo ranjeni, nesli so v bolnišnico. To je bil gorek nauk, ki je gotovo zbudil strah v srcih, kjer je še kaj vere. Le preradi se večkrat tudi delalci zaradi kruha dajo brezvercem zapeljati, da bogoskrunijo po tej ali uni poti — velikrat pri nas posebej z delom ob dnevih Gospodovih.

Vevnica.

Duhovski stan.

5. „Duhovnikov ne potrebujemo.“

Vsaka doba ima kaj posebnega. V oni dobi, ki se po cesarju Jožefu II imenuje „jozefinska“, so govorili veliko, kaj pa je pravnost, kako potrebna da je zlasti za ljudstvo in kako potrebni da so možje, ki jo ljudem oznanjujejo. Za manj izvedene moram opomniti, da pomeni „pravno“ to, kar „dobro“ in sicer dobro v človeškem dejanju. Za vero so se takrat malo brigali, a pravno dobro, pošteno življenje, ako tudi brez vere, jim je bilo nad vse. Vsaj govorili so tako, morebiti da so v srcu mislili drugač. Človek naj spozna, kaj je prav in dobro in po tem naj on ravna, ne gledé na to, da mu kedo zapoveduje, ampak samo zato, ker je prav in dobro. Vedeli so pa vendar tedanji „razsvitljevalci“, da ljudstvo o taki prazni pravnosti ne more razumevati ničesa. Vsakdanji človek nima niti časa niti zmožnosti, da bi do čistega oskubel pojem pravnosti vseh „sebičnih, dobičcarskih in nevrednih“ pritiklin in si dal dopovedati, da je treba delati samo zaradi „kategoričnega imperativa“, ki pravi: to stori, to pusti! In ker so to vedeli in vedeli tudi, da brez pravnosti si ni misliti rednega življenja v državi, zato so imeli duhovski stan — učenika pravnosti — za potreben stan. Jožef II je hudo obžaloval, da je vsled njegovih naredb bilo nastalo pomanjkanje duhovnikov in že je mislil na to, da bi dal mladeniče „rekrutirati“ za duhovne, kakor za vojake.

No, čudno bi bilo, ko bi od takrat do današnjega dne ne bili nič napredovali. Takrat so bili duhovni dobri, da so pridigali ljudem, kako je treba živeti, da se ne podere država: dandanes so pa prišli učeni do terdnega prepričanja, da bi se tudi gledé „državne pravnosti“ utegnili prestati brez duhovnikov. Kajti stvar je prav za prav ta-le: Ko bi duhovniki učili samo pokorščino, darežljivost za domovino, da ljudje ne smejo pobivati, ne krasti — zlasti bogatinom ne —, da morajo noč in dan delati in nikoli ne počivati: tako pravnost bi še prenašali. A čemu pridigati o veri, o cerkvi, o postu, o šesti zapovedi, o ljubezni do bližnjega! Tega ne morejo terpeti in zato je bolje, da bi duhovnikov še bilo ne! Saj ravno omenjeno državno pravnost bi zamogli učiti tudi „žandarji“, vradniki in državne šole. — Tako nekako si domišljujejo današnji svetovni modrijani med katoličani. Ti pa, pametni človek, ki sodiš vse tako, kakor je v resnici, in ne, kakor bi po godu nekaterim biti moralo, kaj praviš na to? V teh le mislih se pač vjemava: Nekaj je prav, nekaj ni prav. Kar je pravo, je treba storiti, slabo je treba opustiti. Nagnjenje naše nas vleče bolj k slabemu, kakor k dobremu. Le krepka volja spolnuje lahko, kar je pravo. Pamet nam velevala delati dobro, ali daj se preslepiti od slabega nagnjenja. Treba je razsvetliti pamet in treba je okrepiti voljo, ako hočeš napraviti človeka dobrega. Tega storiti ne more šola, ker šola je za mladost in mladostni nauk, mladostni sklepi se pozabijo in zginejo; tega ne morejo vradniki, ker ti zamorejo vplivati samo na zunanost, a pravnost je le v srcu. Zato ga ni ljudstva na svetu, ki ne bi poznalo in imelo mož, ki učijo z besedo in svojim življenjem pravnost. Tudi

tukaj moram opomniti, da se oziram samo na natorno (za zdaj ne na čeznatorno) stran duhovskega poklica. In v tem smislu smemo reči, da so bili taki možje po božji previdnosti ljudem dopuščeni. Ako tudi ni učil Kongfutse prave vere, je vendar učil bolje živeti, nego preje. Tako tudi Zarathustra in drugi možje. Za njimi so nadaljevali tako delo drugi in ljudstvo jih je imenovalo duhovnike. Tako nalogo — natorno zraven nadnatorne — spolnuje tudi katoliški duhovnik in vsak razumen človek, ki ni preveč zapeljan po svojih strastih, mora pripoznati, da je duhovnik zaradi omenjenih iz pameti povzetih razlogov potreben ud človeške družbe. Zato je treba le duhovnike vzeti ljudstvu in videli bode, kako se hitro za njimi poruši država.

Pa seči moram še globočje. Za človeško družbo ni že zadosti, ako ima izmed svojih udov nekoga, ki zamore vstrezati kaki potrebi, bolje rečeno: ki zamore skrbeti, da družba one potrebe ne čuti: ampak mora biti, da tako rečem, zastopnik, v katerem je vtelesena ne samo neka služba, marveč vtelesen naravni pojem družbene celote. Naj to pojasnim. Vsaka družba je nekaj enotnega. Morebiti bi se vtegnilo kako društvo vzdržati nekaj časa brez predsednika, brez glave; toda, kedor ima v mislih družbo, njega tudi nekaj sili misliti, da mora imeti društvo na čelu moža, v katerem se vidno, telesno kaže edinost in enota. Tako je tudi z pravnostjo. Človeštvo se sicer zaveda, da je dolžno spolnovati pravno postavo, ali vendar mora biti v družbi človeški neki del, v katerem je po besedi in dejanju vtelesena pravnost, kakor je v učenjavih učenost, v sodnikih pravica, v vojaštvu moč, v umetnikih lepota. Morebiti se zdi moje umevanje komu nerazumljivo; prosim samo, naj prebere to mesto večkrat, naj si dobro predoči primero in postalo mu bode vse jasno. Nikakor ni tedaj modroslovska sanjarija, ako rečem: duhovniki so po svojem natornem stališču zastopniki pravnosti, t. j. stebri, na katerih sloni pravno, dobro, pošteno življenje cele družbe človeške. Ker imajo to dolžnost ali službo že po natori, so tedaj potrebni, kakor so potrebni drugi stanovi. Ako bi propadli ti stebri pravnosti, mora propasti tudi pravnost. To nam spričuje zgodovina na vsaki strani in uči nas tega skušnja še dandanes. Tu velja pregovor: „Regis ad exemplum totus componitur orbis.“ Ako hočeš spoznati naglo, kakoršna je kaka občina, fara, vas, vprašaj: kakošni so njihovi duhovniki. Seveda ne velja to vse-splošno, ker je mnogo drugih vzrokov, ki podpirajo ali podirajo pravnost, ampak toliko velja, kolikor izdaja veljava duhovnikova.

Duhovniki so potrebni, da vzdržujejo z besedo in dejanjem pravnost. To pa še ni vse, kar zamorem o potrebnosti povedati. Nismo samo telo, ampak imamo tudi dušo. Ni dovolj samo za telo skrbeti, tudi dušo moramo priznavati s svojim zunanjim življenjem kot del samega sebe. Za telo rabimo hrane in obleke: zato imamo v človeški družbi ude, ki skerbé za oboje. Kmet, ki prideluje snovi potrebne za hrano in obleko, je v družbi to, kar telo pri človeku. Oni stan pa, ki je v družbi to, kar samostojna duša naša, je duhovski stan. On ima namen in nalogo vedno klicati ljudem: „dušo imate.“ Tudi zaradi tega vzroka ni je družbe človeške, bodisi večje ali manjše, ki ne bi imela duhovnikov, ker sicer bi popolna ne bila. Kakor pri človeku vse to vstvari in napravi narava, kar je njemu bistveno — brez česar bi človek ne bil; ravno tako vstvari narava tudi v družbi vse one dele, ki so potrebni, da je družba popolna.

S temi razlogi upam, da sem dokazal, da je duhovski stan ravno tako potreben, tako naraven, tako „človeški“ stan, kakor vsi drugi stanovi. Kedor torej

misli, da duhovski stan ni vzrastel tudi po naravni poti in da nima trdnega stališča v družbi, ampak da sloni le na slabosti človeški, na lahkovernosti nepodučenega ljudstva, ter na dobičkariji na drugi strani, on bi moral ravno to govoriti o drugih stanovih. Vsak stan pač mora svojim tudi dati, česar potrebujejo. Kako bi zamogel biti kedo zdravnik, pa bi si s svojim zdravljenjem ne prislužil hrane in obleke. Zakaj bi tedaj duhovniku ne bilo dovoljeno živeti od svojega duhovstva. Je li to dobičkarija?

Za danes dovolj. Vem, da ima že kedo ugovor na jeziku: za kmečko ljudstvo so že dobri duhovniki in potrebni (namreč že tudi za časno življenje), omikani pa gosposki jih ne potrebujejo. Čemo videti.

(Dalje prih.)

Smert občna osoda.

Nevidna moč me dvignila,
V neznani kraj zavlekla,
Ravnine mi odpirala,
Kjer razna raste cvetka.

Prizor prekrasen, vse en vert
Predstavlja mi ravnina;
Cvetlic nebrojno raznih pert
Verh njega se razgrinja.

Mogočno se šopirijo
Nektere tje čez druge,
Jim zraka živež jemljejo,
Da vmirajo že tuge.

Tam druge se razcvetajo,
Kraljeve so krasote,
V prihodnost zlato gledajo,
Omamljene lepote.

Pazljivo gledam bolj sedaj,
Ugledam male srote;
Oh, pride li rešenje kdaj?
Zdihujejo poterte.

Oh! tu moli sirotica
Iz zemlje zlo počasi;
A kamer če devičica,
Se veča že oglasi.

Še druge vidim rožice,
Ki žalostne stojijo,
Uboge reve mamice,
Ki starosti zorijo.

Premišljevale rožice,
Vtopim se v bitko tužnost,
In zdihnem: Vse sirotice
Objela bo minljivost!

Da! Vidim, že neusmiljena,
Ki urno maha, seka!
Se vsaka ukloni rožica,
Visoka kakor nizka.

Cvetlic osoda me uči,
Da naša je enaka;
Visoko tudi če ferči,
Ga smert za durmi čaka.

R—v—n.

Razgled po svetu.

Špansko je dobilo novo ministerstvo, kteremu na čelu je pl. Herera. Program je ravno naslednja steza k republiki, ali pa k brezvladju: svoboda tiska, prostozbiranje, civilni zakon, prosto nauštvo, splošna volilna pravica itd.

Amerikanske novice. Amerikansko-češki koledar. Amerikanski Čehi, kakor „Hlas“ v Št. Lujzu, imajo že svojo pratiko za l. 1884 z imenom „Americki Čechoslovan.“ V njem med drugimi spisi je tudi: Biskup Josef J. Strosmajer in nova stolnica djakovska (z 2 podobama). — Zgodovinske sporočila čeških katol. duhovnij v zedinjenih državah. — Jan. Valerijan Jirsik, škof budějoviški (s podobo). — O predvedenju vremena.

Rešenje Dunaja od Turkov pred 200 leti so obhajali tudi amerikanski Poljci zarad svojega viteškega kralja Sobieskega.

Takó je pošteno! F. Tiedeman je pred 5 ali 6 leti v Milwaukee-j prišel na boben in po ondodnih bankolomnih postavah je bil oprosten vsakterih zavéz do tistih, ki so zgubo terpeli. Tedaj zapusti ono nesrečno mesto in se podá v Novi Jork v trgovino svojega brata. Zdaj poslednje dni pa je ta mož izplačal do poslednjega vinarja vse poprešnje svoje upnike.

Posvečenje cerkve sv. Prokopa v Čikagu se je 23. kimovca godilo z velikimi slovesnostmi. Ta nova cerkev je naj večí in naj lepši izmed vsih čeških cerkev v Ameriki; Čehi so jo neizrečeno veselí. Pokazali so se o tej priliki Čehi v vsi svoji moči in mogočnosti amerikanskemu svetu, kakor piše amerikanski „Hlas“ v Št. Lujzu. Nepregledno velike množice čeških móz in mladenčev je pri tej priložnosti slovesno pokazalo, da so in hočejo ostati véni sinovi katoliške Cerkve. Razun domačinov iz Čikaga je prišlo mnogo zunanijh gostov iz Št. Lujza, Milwaukee-je in iz La-Crosse. Posvečeval je novi tempelj pričo 16 duhovnov preč. g. nadškof čikagski, Teehan; pridigi ste bili dvé, ena v cerkvi sami, ena pa zunaj cerkve; poslednjo je imel čast. gosp. Leon Suchy iz Milwaukee-je. Slovesno mašo je imel preč. gosp. Vacl. Vse je bilo silo veselo tega prelepega novega svetišča. Župnik te duhovnije je čast. g. Vil. Čok. „Hlas“ hvali vérnost in darežljivost ondodnih čeških katoličanov. Bog ohrani nje in vse amerikanske Slovane v svoji milosti, da ostanejo zvesti sinovi matere sv. Cerkve in matere Slave!

Bratovske zadeve.

Serčno se priporoča žena v gorečo molitev N. lj. G. in sv. Jožefu, da bi ljubi Bog vravnal družinske razmére v dušnih in telesnih zadevah. — Mladeneč v silni preteči nadlogi in sili priporoča se udom bratovščine: „Naše ljube Gospe presvetega Serca“ prav goreče v molitev, da bi Marija pri svojem ljubem Sinu Jezusu izprosila, da odverne od njega pretočo mu nevarnost. Ako bode uslišana molitev, naznanila se bode zahvala. — Oseba, na duhu bolna, živo priporočena za pomoč. — Sestra priporoča brata, da bi se odvadil pijanosti.

Zahvale.

Bolnika za smert bolnega sem bil priporočil Dev. Mariji in opravil devetdnevnicu v ta namen ter obljubil, da bodem uslišanje prošnje po „Zg. Dan.“ razglasil. Ker je bolnik dal previditi se, toraj Dev. Mariji priserčuo v zahvalo očitno to naznanjam. K—.

Za rešenje iz zadrege bodi naj priserčniše češena N. lj. G. presv. Serca! N.

Na priporočanje k sv. Antonu Pad., pa tudi k Jezusu, Mariji in sv. Jožefu se je neko sovraštvo potolažilo; torej hvala Jezusu, Mariji, sv. Jožefu in velikemu sv. Antonu Padvanskemu! M.

Koledar za prihodnji teden:

22. vinotoka. S. Kordula. — 23. S. Janez Kapištran. — 24. S. arhangelj Rafael. — 25. S. Viktor. S. Krispin. — 26. S. Amand. — 27. S. Sabina. — 28. Štir in dvajseta nedelja po Bink. Ss. Šimon in Juda.

Listek za raznoterosti.

† Iz Ljubljane. V frančiškanskem samostanu je umrl častni Br. Paskal Komatar, previden ss. zakramenti, star 73 let, in bil pokopan 12. t. m. popoldan o 1/2 5. Bog mu daj večni mir.

† Gosp. Matevž Schreiner, znani podpornik rok. kat. družbe je 12. t. m. zvečer ob 8 umrl, prejemši ss. zakramente umirajočih, po kratkem terpljenju v 72. letu svojega življenja. Pokop je bil v soboto, 13. okt., o 1/2 5 popoldne. Bog mu daj večni mir.

Petdesetletnica Vincencijeve družbe, poduk o tej bratovščini itd., je dala na svetlo katoliška družba za svoje ude. Lepo delce, s 44 str.; tudi drugi čitatelji lahko dobé knjižico. Cena 10 kr.

Čast. gosp. Štefan Jaklič, novi župnik v dolenskem Št. Vidu, je bil prelepo sprejet in vmeščen 1. oktobra. Večstransko znameniti spis, da se ne bo tergal, prinese prihodnja „Danica.“

Ljudski misijon bodo imeli 3. novembra na Brezovici pri Ljubljani. Tudi v Štangi je napovedan in se boje začne že 21. t. m.

V Retečah tudi živimo, če prav tako enotero, kakor takrat, ko smo si v glavo vbijali poštrevanko. Mala poštrevanka sicer se je zopet obudila, ker začeli smo nekako malo prostovoljno učilnico za branje. Tudi v cerkvi se je poslednji čas marsikaj vravnalo. Prenovljen je prav lepo in okusno veliki oltar, postavljena obhajilna ograja iz vlitega železa, položen kamniti tlak v prezbiteriju, narejena ograja okoli kerstnega kamna. Zdaj imamo „jesenske šmarnice.“ Bog daj, da bi se preblagi namenil velikodušnega Leona XIII v naj večji obilnosti dosegli, naj bi verna molitev vesoljne sv. Cerkve novega Petra in njegovo nevesto rešila iz verig frimasonskega trinoštva! Naše ljudstvo je dobro, verno; bode že kaj sprosilo.

Dober nauk poslom, kateri so zanikarni. — Keršenica: Gospa, ste slišali danes, kaj so rekli gosp. v cerkvi, da s posli v keršanski hiši se mora tako delati kakor z lastnimi otroci?

Gospodinja: To je, da sem slišala; po tem se bom tudi ravnala. Vidiš tukaj šibo? S to dobivajo otroci, ako so razuzdani, nepokorni in leni. Zapomni si to!

Čudne dogodbe. Na Angleškem se mnogi z viših družin obračajo h katoliški veri. Čudno pa je, da velikrat potomci naj bolj zagrizenih svojih prednikov, naj večjih sovražnikov katoličanstva postajajo katoličani. Tako je bilo nedavno z Marijo Hewittovo, hčerjo nekega ljutega protestanskega pisuna zoper katoliško duhovstvo. Slepi fanatizem staršev naj berže je hčerko zbudil k preiskovanju, in preiskovanje navadno pripelje k spreobrnjenju. Tega dokaz so tudi sinovi znamenitega Angličana Wilberforce-a. Edini sin izmed njegovih, ki se ni pokatoličil, je bivši kervavi katolikom sovražnik,

tako imenovani anglikansko-protestanski škof Wilberforce; ta pa je moral dočakati to, da se je v katoliško Cerkev povernila njegova lastna hči, ki je bila omožena z anglikanskim pridigarjem Peyen-om, kateri je tudi spoznal resnico in postal s soprogo vred katoličan.

„Koliko si star?“ — „Devetnajst let.“ — „Ali si preštel, koliko minut je preteklo, kar si bil rojen? Njih število je strahovito: devet milijonov, tri sto in trideset tisoč, dve sto.“ Vsaka teh minut se je vzdignila k Bogu, in je pri Bogu hranjena. Bog je vsako preiskal in pretehtal; kajti one so v to odmenjene, da se tebi tvoja večnost poplačuje. Vsaka ima znamenje, in sicer znamenje namena, katerega si takrat imel, kakor ima vsak denar podobo vladarja; v večnosti pa imajo vrednost samo tiste, katere so s podobo Božjo zaznamnjane. Ali ni strašno to premišljevanje? Plemeniti gosp. Guerin pravi: „Nikdar nisem mogel razumeti, kako se morejo tako varne delati oni, kateri se le na po zunanje pošteno življenje zanašajo in se hočejo z njim pred Bogom opravičiti, kakor da bi vse naše dolžnosti imeli, le v ozkem krogu tega sveta. Dober sin, dober državljani, dober brat biti, ne zadostuje, da bi prišli v nebesa. Bog druge zasluge, kakor so tiste, lahke zgoli zunanje čednosti, zahteva od onega, katerega hoče na vse večne čase s častjo kronati.“

V Freiburgu je umrl slaven dr. Albán Stolz. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Č. g. M. Barlič 1 gld. — „Za vezilo“ 2 gld. — Č. g. A. Kalan 1 gld. — Č. g. J. D. 4 gld. — Preč. g. dekan Martin Šlibar 5 gld. — Neim. duhoven 2 gld. — Preč. g. dr. prof. Svetina 3 gld. Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Neimenovana 2 gld.

Za bratovščino Naše ljube Gospé presv. Serca: Neim. 2 gld. 65 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Preč. g. dekan M. Šlibar 5 gld. 43 kr. — Č. g. J. D. 4 gld.

Za opravo ubožnih cerkev: Z Rovt nad Logatcem 2 gld. — Po čč. gg. Uršulinaricah 9 gld. 30 kr. — Od Sv. Trojice pri Mokronogu 15 gld. 28 kr. — M. Trilar 1 gld. 50 kr. — Neimenovane 60 kr. — Iz Kočevja po preč. g. dekanu 10 gld. — Mina Skvarča 1 gld. — Marjeta Skvarča 1 gld. — S Studenca za 2 leti 15 gld.

Za sveto Detinstvo: Neim. duhoven 10 gld.

Za najpotrebniše misijone v Kini in Japanu: Neim. duhoven 20 gld.

Za najpotrebniše afrikanske misijone: Neim. duhoven 20 gld. — Č. g. župn. Št. Šranc 5 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Neim. duhoven 1 gld.

Za Ratisbonov misijon: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld.

Za misijon v Adrianopolu: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld.

Za Marijino sirotišnico kan. dr. Jegliča v Sarajevu: Č. g. župnik Št. Šranc 5 gld. Popravek: Neki posel za dr. Jegličeve potrebe 50 gld. (ne 50 kr.)

Za razne misijone: Č. g. župn. Št. Šranc 5 gld.

Za Bosno: Z Berda po čast. g. župn. Al. Kumerju 5 starih mašnih plajšev s drugo pripravo.

Pogovori z gg. dopisovalci.

P. Hr.: Vse došlo; serčna hvala! Nadaljno, kadar bode malo več oddiha. — G. P-j v St. V.: Preserčna hvala! Vse doželeno se bo zgodilo. — A. V.: Dobro blago in skoraj ktera zagleda beli dan.